

ਮਾਣਯੋਗ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਤੋਤਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ ਕੋਲੋਂ ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ 'ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ' ਹਾਸਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਸਾਬਕਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪਸਾਰ ਸਿੱਖਿਆ ਡਾ. ਮੁਖਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ ।

ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਚਲਦੇ ਸਫਲ ਕਿਸਾਨ ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਸਲ

ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਸਲ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਿੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਤੋਰਨ ਵਿੱਚ ਸਿਖਰ ਛੋਹੀ ਹੈ। ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕਿਸਾਨ ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਨੱਥਾ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਆਸਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਨੇ ਜਿਸ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ, ਖੁੰਬਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਮਧੂ ਮੱਖੀ ਪਾਲਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਕਮਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਚਮੁੱਚ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਜੱਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 17 ਏਕੜ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 70 ਏਕੜ ਠੇਕੇ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਕੁੱਲ 87 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਹਿੰਮਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਪੜਾਈ-ਲਿਖਾਈ ਭਾਵੇਂ 10+2 ਤੱਕ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੰਬੰਧਤ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਵਿਸਕਾਨਸਨ ਤੱਕ ਲੈ ਗਈ।

ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਸ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ। ਸ. ਆਸਲ ਜ਼ਮੀਨ ਲੇਜ਼ਰ ਕਰਾਹੇ ਨਾਲ ਪੱਧਰੀ ਕਰਕੇ ਕਣਕ ਪੈਂਤੀ ਏਕੜ, ਝੋਨਾ 55 ਏਕੜ, ਬਾਸਮਤੀ 15 ਏਕੜ ਅਤੇ ਗੰਨਾ ਪੌਣਾ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਵਪਾਰਿਕ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਿਰਚਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਮਲਾ ਮਿਰਚ ਨੂੰ ਉਹ ਨੀਵੀਂ ਸੁਰੰਗ ਵਿਧੀ ਰਾਹੀਂ 7 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲਸਣ, ਖੀਰਾ ਅਤੇ ਮਟਰਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿਰਚਾਂ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਵਿੱਚ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਆਲੂ ਅਤੇ ਮਟਰ ਦੀ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਾਰਕੀਟ ਮੰਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਚਾਰੇ ਲਈ ਬਰਸੀਮ, ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਜਵੀਂ ਦੀ ਫਸਲ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚਾਰੇ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਬੀਜ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਵੀ ਉਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਆਪਣੇ ਖੇਤੀ ਕਾਰਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੌਕਰੀ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਧੂ ਮੱਖੀ ਪਾਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਜ ਬਕਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਵਧਾ ਕੇ 25 ਬਕਸੇ ਕਰ ਲਏ, ਪਰ ਮੰਡੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਧੰਦਾ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਖੁੰਬਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਖੁੰਬਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਾ ਵੀ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਨ 2001 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੱਝ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਮੱਝ ਹੋਰ ਖਰੀਦ ਲਈ। ਸੰਨ 2004 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 28 ਮੱਝਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਉਹ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ ਮੋਗਾ ਅਧਾਰਤ ਦੁੱਧ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕੰਪਨੀ 'ਨੈਸਲੇ' ਦਾ ਵੀ ਕੇਂਦਰ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਰਹੇ ਸੀ, ਪਰ ਡੇਅਰੀ ਵੱਲੋਂ ਧਿਆਨ ਹਟਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਉਹ ਇਸ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਸੰਨ 2006 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਮੱਝਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਬੈਂਕ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ 36 ਗਾਵਾਂ ਖਰੀਦ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 120 ਜਰਸੀ ਅਤੇ 270 ਐਚ ਐਫ ਗਾਵਾਂ ਹਨ। ਲਵੇਰਿਆਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨੀ ਚੁਆਈ ਉਸ ਦੇ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਮਿਆਰੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕੋ ਵੇਲੇ 8 ਗਊਆਂ ਦੀ ਚੁਆਈ ਕਰਕੇ ਸੱਜਰਾ ਦੁੱਧ ਉਹ ਮਹਿੰਗੇ ਮੁੱਲ ਵੇਚਦੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ 150-200 ਲਿਟਰ ਦੁੱਧ ਆਪ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨੈਸਲੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵੇਚਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ 'ਸਤਿਕਾਰ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ' ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਗਦੀਪ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਦੇ ਬਾਕੀ ਜੀਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਸਦਕਾ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਹਰੇਕ ਗਾਂ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਵੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗਊਆਂ ਨੂੰ ਨੁਹਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਜੋ ਤਕਨੀਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ 56 ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਘੰਟੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ 10000 ਰੁ: ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਇਸ ਵਿਧੀ ਦਾ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 7 ਬੱਕਰੀਆਂ ਵੀ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੱਝਾਂ ਦੇਬਾਰਾ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ।

ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਗੋਹੇ ਅਤੇ ਮਲ-ਮੂਤਰ ਨੂੰ ਬਾਇਓਗੈਸ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤ ਕੇ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਬਿਜਲੀ ਪੈਦਾ

ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੂੜੀ ਨੂੰ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੂਯੋਗ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਸੂਰਜੀ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਗਊਆਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਆਪਣੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 4 ਏਕੜ ਮੱਛੀ ਤਲਾਬ ਵੀ ਪੁੱਟਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦਾ ਗੋਹਾ, ਮਲ-ਮੂਤਰ ਖੁਰਾਕ ਵਜੋਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੱਛੀਆਂ ਵੇਚ ਕੇ 60,000 ਰੁ: ਸਲਾਨਾ ਕਮਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਝੋਨੇ ਦੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਸਾੜਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੰਢ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਮੁਕਤਸਰ ਅਤੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਮੇਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਕਾਰਨ ਹੀ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਗਏ। ਦੁੱਧ ਉਤਪਾਦਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ (ਮੋਗਾ), ਅਮੁਲ (ਗੁਜਰਾਤ) ਅਤੇ ਐਨ.ਡੀ.ਆਰ.ਆਈ. ਕਰਨਾਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਹ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਘੱਟ ਰਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਅਤੇ ਵੱਧ ਰਹੇ ਖੇਤੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡੇਅਰੀ ਫਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਕਿੱਤੇ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨਕ ਲੀਹਾਂ ਤੇ ਤੌਰ ਕੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸ. ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਵਿਕਾਸ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਫਲ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਰਾਜ ਹੈ। ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿਰਫ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਨਿਰੰਤਰ ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਦਾਨਵੀਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਜਗਦੀਪ ਜਦੋਂ ਸੰਨ 2012 ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲੇ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਐਵਾਰਡ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਲੈਣ ਆਏ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਪ੍ਰੀਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਗ-ਸੰਗ ਸੀ।